

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Till
Carina Knorpp
Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

2024-03-04

Kommentarer till Europaparlamentets beslutade position inför förhandling om förslag till förordning om s.k. NGT-växter

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) har getts möjlighet att kommentera EU-parlamentets beslutade position inför förhandling i en trilogprocess om förslag till förordning om s.k. NGT-växter.

KSLA välkomnar EU-parlamentets beslut den 7 februari att ge sitt stöd till kommissionens förslag till EU-förordning om NGT-växter som lades fram den 5 juli 2023. Det är onekligen positivt att den process om ett förenklat regelverk för NGT-växter, jämfört med vad som gäller för genmodifierade växter och som kan sägas ha initierats för 10 år sedan, nu har kommit så här långt. Det finns emellertid enskildheter i EU-parlamentets beslutade position som begränsar förutsättningarna för odling och utnyttjande av NGT-växter på ett sätt som inte överensstämmer med kommissionens intentioner med lagförslaget.

Bifogade kommentarer till EU-parlamentets beslut har tagits fram inom KSLA:s projekt Växtnoden av Anders Nilsson och Annika Åhnberg. I fråga om kriterier för klassificering av NGT-växter hänvisar KSLA till det yttrande som inskickats gemensamt från SLU och KVA.

För Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Peter Normark
Akademiens sekreterare och vd

Bif.: "Kommentarer till EP:s position inför trilog om NGT-regleringen"

Bilaga 1.

Kommentarer till EP:s position inför trilog om NGT-regleringen

EU-parlamentet har lagt fast parlamentets ståndpunkt inför kommande trilog om kommissionens förslag till ny reglering av NGT-växter. Kommissionens förslag syftar till att göra det möjligt att använda denna nya teknik i växtförädling för odling i EU som innebär mindre klimatbelastning, lägre användning av pesticider, förbättrad kvalitet och ökad konkurrenskraft för EU:s jordbruk.

Flera av de ändringsförslag av förslaget som beslutats av parlamentet kan innebära att syftet med kommissionens förslag förfelas.

Växtnoden är ett projekt som drivs av Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) som en informationskälla om modern växtförädling. Vårt syfte är att ge beslutsfattare inom politik, myndigheter och organisationer en aktuell bild av ämnet, baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet. Genom att presentera fakta vill vi främja en hållbar livsmedelsförsörjning. Inför parlamentets omröstning vill Växtnoden nu peka på konsekvenser av några av de ändringsförslag som cirkulerar.

Patent. Nuvarande reglering inom EU (EU:s växtförädlarrätt, utsädesområdet, bioteknikdirektiv och praxis inom EPO, den Europeiska patentorganisationen) innebär att växtsorter bara kan skyddas med växtförädlarrätt. Det är bara utsäde eller fröer av en registrerad sort som kan säljas till odlare i EU. Däremot kan en växt som har fått en viss egenskap med ett tekniskt förfarande skyddas med patent. Det gäller t.ex. om en ny genomisk teknik för genredigering har använts. Innebörden av detta är att en växtförädlare som vill utnyttja en NGT-växt i sin växtförädling kan behöva en licens för detta från innehavaren av ett patent på den aktuella NGT-växten. Konsekvenserna av att förbjuda patent i EU på NGT-växter är inte utredda och behöver analyseras. Skall detta gälla såväl för en process som leder till en NGT-växt eller som för den NGT-växt som tagits fram i forskningen? Kommer detta att försvåra europeiska växtförädlares tillgång till resultat från växtforskningen inom EU? Kommer europeiska växtförädlare att få tillgång till NGT-växter som är skyddade med patent utanför EU? Skall ett förbud även gälla för NGT-växter som tagits fram för ett tekniskt ändamål, t.ex. produktion av läkemedel? Hur skall detta relateras till den nuvarande ordningen inom växtförädlarrätten med avledda sorter, som utgår från en marginell förändring av en registrerad sort, t.ex. med en NGT-teknik? Kan detta spilla över på patenterbarhet inom andra biologiska eller mikrobiologiska områden? Kan grundforskningen inom EU komma att påverkas?

Det är uppenbart att hela fältet som rör balansen mellan växtförädlarrätt till sorter och patent på växter behöver analyseras innan förhastade beslut tas om förändring av nuvarande förhållanden, vilket kommissionen också har uttryckt i sitt förslag. Behovet av detta kan med fördel understrykas i en kommande trilogprocess. Men att gå så långt som att yrka på ett förbud mot patent på NGT-växter i den aktuella regleringen i stället för i den EU-reglering som kan påverka patenterbarhet inom EPO är oklokt. Det bäddar för att kommissionen drar tillbaka förslaget eftersom ett beslut skulle kunna få oönskade konsekvenser på andra områden. Ett moratorium för EPO:s behandling av inkomna patentansökningar som rör NGT-växter skulle kunna övervägas, men får vägas mot den osäkerhet som det innebär för alla växtförädlare och andra direkt berörda parter.

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Spårbarhet. (Am 228, 243, 32, 265) Krav på specifik spårbarhet är inte genomförbara för NGT-växter som har konventionellt framtagna motsvarigheter. Krav på spårbarhet för NGT-växter som inte har konventionellt framtagna motsvarigheter skulle leda till ekonomiska konsekvenser som effektivt skulle stoppa alla försök till introduktion i livsmedelssystemet. Samtidigt skulle det inte vara möjligt att spåra förekomst av NGT-växter i den omfattande importen av vegetabilier eller produkter av vegetabilier till EU från tredje land. Flera exportländer som USA, Kanada, Brasilien, Argentina och Australien har redan gått före och avreglerat odling och produkter av NGT-växter utan krav på särhållning och spårbarhet eller är på väg att göra detta. Om EU i efterhand skulle kräva spårbarhet leder det tveklöst till problem.

Märkning. (Am 243, 32, 264) Krav på märkning av inte bara utsäde och annat förökningsmaterial utan även produkter av NGT1-sorter skulle kraftigt försvåra möjligheten att introducera dessa på grund av kostnader för särhållning om märkningen ska vara meningsfull. Eftersom det även föreslås gälla för foder skulle konsekvensen kunna bli att det bara är odling av NGT1-sorter för användning som foder på gården som kan bli aktuellt. Det är oklart om importerade NGT-växter och -produkter ska omfattas av krav på märkning.

Hållbarhet. (Am 6, 24, 28, 266, 268, 270) Kommissionen har likställt NGT1-sorter med konventionellt framtagna sorter, även om traditionell mutationsbehandling har använts. Det innebär att en NGT1-sort skall provas på samma sätt som en konventionellt framtagen sort i officiell värdeprovning. Formerna för detta kan påverkas av implementeringen av den utsädesförordning som kommissionen föreslog i somras. Genomgående i nuvarande värdeprovning och den framtida är att hållbarheten för en potentiell ny sort testas i upprepade, minst tvååriga försök på flera lokaler. För registrering som en ny sort krävs minst jämförbar skörd och bra resistens mot sjukdomar och skadegörare jämfört med marknadsledande sorter. För sorter med specifika egenskaper, t.ex. hälso-relaterade, har lägre krav på en ny konventionell sort accepterats. Krav på generellt sett längre gående provning av hållbarheten hos nya NGT1-sorter förefaller orimligt.

Möjlighet att dra tillbaka beslut om tillstånd till odling av NGT-sorter och försäljning av produkter som baseras på NGT-sorter med kort varsel kan vara välmotiverade om det handlar om allvarliga hälsorisker. Detta kan däremot behöva modereras om det handlar om andra följd effekter för att inte uppfattas som uppenbart oproportionerliga. Motsvarande bestämmelser kan diskuteras för konventionellt framtagna sorter.

Riskvärdering och miljöövervakning. (Am 8, 17, 260) Eftersom de förändringar som tillförts NGT1-växter, även kan erhållas med konventionella förädlingsmetoder är krav på en utökad riskvärdering av NGT1-växter i enlighet med GMO-lagstiftningen oproportionerlig. Det är mer effektivt att använda de protokoll som finns inom den konventionella förädlingen för att utvärdera en grödas egenskaper än att utarbeta speciella protokoll för NGT1-växter. Sådana krav skulle allvarligt försvåra växtförädlarens möjlighet att selektera fram den sortkandidat som sedan testas vidare för att så småningom eventuellt kunna bli en ny sort. Om riskvärderingen begränsas till NGT-sorter i officiell provning inför registrering så borde detta i konsekvens avse alla nya sorter i officiell provning, inte minst de som tagits fram med t.ex. mutationsbehandling, genbanksmaterial eller korsningar med en närbesläktad art.

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Herbicidtolerans. (Am 18) Det saknas motiv för att klassificera alla herbicidtoleranta växter som NGT2-växter. I den utsträckning som herbicidtolerans leder till mindre användning av herbicider eller användning av herbicider med lägre ekotoxicitet kan detta anses vara i linje med de mål som satts upp för ”The Green Deal”, ”Farm to Fork” m fl strategier.

Begränsande åtgärder. (Am 239, 20) Om en eller flera medlemsstater ges möjlighet att begränsa eller förbjuda odling av NGT2-växter, innebär detta att principen om en gemensam marknad inte upprätthålls.

Projekt Växtnoden | Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, www.ksla.se